

Kroniek

H.J.C.C.J. Wilschut

Groeimodel exit

Wie de verslagen in het *ND* en *RD* volgde, zag het al aankomen: invoering van het federatieve groeimodel tussen CGK en GKv zou het niet halen op de christelijke gereformeerde synode. Op 20 november jl. ging de kogel door de kerk. Met pijn in het hart, dat wel. Op dit moment kunnen de CGK dit groeimodel niet ‘dragen’. Wel worden de contacten op plaatselijk niveau gestimuleerd. Maar landelijke eenheid lijkt verder weg dan ooit.

Teleurstelling

Het besluit van de CGK kan moeilijk anders dan met teleurstelling begroet worden. Vele jaren zijn CGK en GKv met elkaar in gesprek. Een poos lang leek de ontwikkeling hoopvol. Over de zgn. ‘toe-eigening van het heil’ - steeds een heet hangijzer - werd overeenstemming bereikt. Tussen beide theologische universiteiten groeide de samenwerking. Op meer dan één plaats vond dankbare herkenning plaats. Kanselruil hielp mee vooroordelen over elkaar weg te nemen.

Tegelijk was er weerstand binnen de CGK. Er was dan wel op papier overeenstemming over de toe-eigening van het heil. Maar hoe fungeerde dat binnen de GKv in de praktijk? Een aantal predikanten sprak hardop zorg uit over de prediking in vrijgemaakte kring. Het was een veeg teken dat de vorige GS van de CGK al op de rem trapte bij het ‘federatieve groeimodel’. Dan praat je nog niet eens over eenwording. Maar over een voorstadium ervan. Zelfs dat stadium blijkt nu niet haalbaar. Voor een deel zijn we terug bij af. Al is er plaatselijk best vooruitgang geboekt.

Vanuit principieel oogpunt is dit besluit van de christelijke gereformeerde synode teleurstellend. Natuurlijk, we hebben als CGK en GKv onze eigenheden en eigenaardigheden. Tegelijk delen we met elkaar - bij alle lek en gebrek dat er wederzijds is - de Schrift, de gereformeerde belijdenis en kerkregering. Hoe kun je dan kerkelijke gescheidenheid nog verdedigen? Leg het maar eens uit aan de Heer van de kerk. Leg het ook maar eens uit aan de samenleving om je heen.

Deze teleurstelling is er zowel aan CGK- als GKv-zijde. Niet alleen de vrijgemaakt-gereformeerde hoogleraar B. Kamphuis ervaart dit besluit als een stap terug. Ook de christelijke gereformeerde prof. J.W. Maris heeft in dit opzicht hartige woorden gesproken, voorafgaand aan de besluitvorming op de synode. De predikanten J. Jonkman en J. Groenleer hebben ieder op eigen manier aan hun teleurstelling uiting gegeven. Ook de rapporteur op de christelijke gereformeerde synode, die de besluitvorming voorbereidde - ds. A.P. van Langevelde - deelt de teleurstelling (*ND* van 19 december 2007). Eigenlijk heb ik maar één reactie uit CGK-kring gelezen, waarin teleurstelling ontbreekt: de bijdrage van ds. A.C. Uitslag in het *RD* van 18 december 2007 (in reactie op ds. Groenleer).

Ootmoed

Het zal zaak zijn om nu niet met een beschuldigende vinger te gaan wijzen naar de GS van de CGK, hoezeer je ook het genomen besluit betreurt. Als mensen kunnen wij kerkelijke eenheid zoeken met broeders en zusters met wie we ons wezenlijk één weten. Het is opdracht van de Here. Ook al leven we in een tijd waarin het belang van instituten en kerkverbanden is gedevalueerd (K. van Bekkum in *ND* van 24 november 2007). Wat dat betreft zit er ook iets heel postmoderns in de besluitvorming van de CGK. De tendens om de zaak naar de plaatselijk kerken te verwijzen, tekent mede de fragmentatie en individualisering, die het algemene denk- en leefklimaat typeert.

Dat neemt niet weg dat gereformeerde kerken naar kerkelijke eenheid zullen zoeken, ook op landelijk niveau. Tegelijk past de ootmoedige erkenning dat wij die eenheid niet kunnen *maken*. Die zal ons *gegeven* moeten worden, op het gebed. Zoals Christus zelf daarom gebeden heeft (Joh. 17). Maar al te vaak wordt dit gebed van Christus meteen omgebogen naar een opdracht voor ons. Laat het eerder een stimulans zijn om de eenheid van Gods kinderen ootmoedig aan de Here te *vragen*. Dat gebed verlamt niet. Maar bevrijdt ook van krampachtigheid. De kerk - ook haar eenheid - is Góds zaak!

De ootmoed past ook nog in een ander opzicht. Gemeten aan de maat van de broeders uit de kring van 'Bewaar het Pand' zullen wij als GKv niet gauw aan de verwachtingen voldoen. Maar hebben wij de reserves binnen de CGK naar de GKv toe niet mede aan onszelf te danken? Zijn wij in onze huidige staat van verwarring nu zulke aantrekkelijke kerken? Is het gek dat de openheid die er bij ons kan zijn voor de NGK en het evangelicale/charismatische denken, huiverig maakt? Profileren wij ons als kerken door innige verbondenheid met het gereformeerd belijden? Verootmoediging begint bij de hand in eigen boezem steken, bij zelfbeproeving voor Gods aangezicht.

Begrip

De CGK kunnen invoering van het federatieve groeimodel niet 'dragen'. Ds. A.P. van Langevelde is er in zijn bijdrage in het *ND* van 19 december 2007 verrassend openhartig over. Binnen de CGK wordt het broze evenwicht tussen de verschillende flanken moeizaam in stand gehouden. Dat evenwicht wordt zomaar verstoord door een stap richting GKv. Toenadering naar ons betekent verwijdering in eigen kring. Ds. Van Langevelde durft dat de zwakte van zijn kerkverband te noemen. Vandaar dat het noodzakelijke draagvlak voor toenadering tot de GKv ontbreekt.

Met die eerlijkheid kun je alleen maar blij zijn. Iets van die eerlijkheid merk je ook in de bijdrage van ds. A.C. Uitslag in het *RD* van 18 december 2007, wanneer hij naar aanleiding van de liggingsverschillen binnen de CGK schrijft: 'Wanneer het achter de gevel rommelt, is het nodig eerst intern orde op zaken te stellen.' Jammer dat hij in het vervolg van zijn bijdrage de bal met name bij de GKv neerlegt, door de bezwaren tegen de GKv naar voren te schuiven. Maar eerlijk is eerlijk: het gebrek aan draagvlak heeft duidelijk te maken met eigen interne verdeeldheid.

Dan mag er bij ons ook best iets van begrip zijn voor het besluit van de CGK. Dat mis ik wat in de bijdrage van prof. B. Kamphuis in het *ND* van 22 december 2007 (artikel in Vrijplaats: 'Eenheid en gehoorzaamheid'). Hij acht het beroep op draagkracht ongetwijfeld realistisch. Hij verbindt daaraan echter de vraag: 'Maar is het het goede soort realisme? Wordt christelijk realisme niet gestempeld door geloof in Hem, die "bij machte is oneindig veel meer te doen dan wij bidden en beseffen" (Efeze 3:20)?' Kamphuis pleit voor eenvoudige gehoorzaamheid.

Helemaal mee eens! De (zondige) werkelijkheid mag geen plaats hebben in de normstelling. Maar je hebt er bij je hanteren van de norm wel rekening mee te houden. Gehoorzaamheid aan Gods geboden is toch niet rücksichtslos? Trouwens, zo hebben we het in het verleden ook wel hardop gezegd. Laten de CGK toegeven dat toenadering tot ons de problemen in eigen kring vergroot. Daarvoor mag begrip getoond worden.

Bovendien, zouden onze kerken het aankunnen om met de broeders van 'Bewaar het Pand' in één kerkverband werkelijk geestelijk samen te leven? Hoeveel draagvlak is er onder ons om deze broeders (en zusters uiteraard!) van harte te ontvangen. En dan niet om vervolgens binnen één kerkverband ieder onze eigen weg weer te gaan. Kerkelijke eenheid is méér dan alleen maar een organisatorische eenheid (B. Kamphuis, *Reformatie* van 15 december 2007). Zien wij onszelf al in de kerk zitten onder zwaar bevindelijke prediking?

Dat doet niets af van de bijbelse norm om de kerkelijke eenheid te zoeken. Het bovenstaande onderstreept wel hoezeer de zaak van de kerkelijke eenheid een zaak van *gebed* heeft te zijn. Wat bij mensen nauwelijks of helemaal niet mogelijk is, is mogelijk bij onze God.

Afgesloten op 7 januari 2008.